

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKENT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház.
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vál-
lalat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ AKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Polgármesteri jelentés az 1906. évről.

Beterjesztve Debreczen sz. kir. város 1907. évi szeptember hónap 27-ikén tartott rendes közgyűléséhez.

(Folytatás.)

M. kir gazdasági tanintézet.

A debreczeni m. kir. állami gazdasági tanintézetnek, mely a Pallagon a modern igényeknek megfelelő épületben van elhelyezve, 53 hallgatója volt. A hallgatóság nagy részét földbirtokosok, gazdatisztek és bérlők fiai képezték, ami azt bizonyítja, hogy az annyi különböző nehézséggel és bajokkal küzdő őstermelő osztály fiai ennek dacára szeretik a gazdasági pályát.

Debreczen sz. kir. város méltányos árban 200 hold földet ad haszonbérbe az intézet céljaira és három alapítványi hely betöltése felett bir joggal.

Mint hogy a gazdasági tanintézetben mintagazdaság folyik, úgy a helyi, mint a vidéki gazdák sűrűn látogatják az intézetet.

A tanári kar az ország különböző városaiban gazdasági kérdésekről előadásokat tartott.

A gazdasági tanintézettel kapcsolatban több közhasznú gazdasági intézmény van szerves összefüggésben.

1. A m. kir. dohánytermelési kísérleti állomás, melynek működési köre az egész országra kiterjed.

2. A m. kir. vegykísérleti állomás, mely a folyó évben is több hatósági és magánosok részére beérkezett mintát vizsgált meg.

3. A m. kir. vetőmagvizsgáló állomás, melyet a folyó évben több gazda, kereskedő és hatóság vett igénybe.

4. A meteorológiai állomás, mely észleleteit naponként háromszor küldi be az országos meteorológiai intézetnek.

5. A gazdatanácsadó bizottság, mely sok esetben adott szakvéleményt.

6. A gazdasági tanintézettel kapcsolatban van a Pallagon két évre berendezett földműves iskola is.

Jelentem, hogy a debreczeni gazdasági tanintézetet 1907-ben a földművelésügyi kormány, a Felsőfok hozzájárulásával, akadémiai rangra emelte.

Az országos tanítói árvaház.

Az országos tanítói árvaház az 1906. év folyamán az előző évekhez szokása szerint a legnagyobb gondnal és lelkiismeretességgel végezte hivatását. Az évi létszám 172 tanító árva volt és pedig 86 fiu és 86 leány; vallásra nézve:

Római kath.	fiu 35	leány 27	= 62	száz. 36 ⁰ / ₁₀₀ .
Görög	" 18	" 26	= 44	" 25 ⁰ / ₁₀₀ .
Görög keleti	" 1	" 2	= 3	" 1.7 ⁰ / ₁₀₀ .
Ágostai evang.	" 2	" 1	= 3	" 1.7 ⁰ / ₁₀₀ .
Református	" 26	" 26	= 52	" 30.5 ⁰ / ₁₀₀ .
Unitárius	" —	" 1	= 1	" 0.6 ⁰ / ₁₀₀ .
Izraelita	" 4	" 3	= 7	" 4 ⁰ / ₁₀₀ .
		Összesen 86 + 86		172

Nemzetiség szerint:

Magyar	fiu 61	leány 56
Német	" 1	" 4
Oláh	" 8	" 5
Ruthén	" 14	" 13
Tót	" 2	" 8
Összesen fiu 86		leány 86 összesen 172

%-ban magyar	... ..	67 ⁰ / ₁₀₀
" német	... ..	2.7 ⁰ / ₁₀₀
" oláh	... ..	7.5 ⁰ / ₁₀₀
" ruthén	... ..	15.7 ⁰ / ₁₀₀
" tót	... ..	6.9 ⁰ / ₁₀₀

Elhelyezés szerint:

Bentlakó	fiu 68	leány 80
Kintlakó	" 48	" 6
Összesen fiu 86		leány 86 összesen 172

Iskoláztatás szerint:

Állami tanítóképzőbe járt	fiu 4	leány 2;	együtt = 6
" óvóképzőbe	" —	" 4;	" = 4
R. kath. tanítóképzőbe	" —	" 9;	" = 9
Ref. tanító és tanítónők.	" 2	" 4;	" = 6
Ref. felső leányiskol.	" —	" 3;	" = 3
Felső kereskedelmibe	" 1	" —;	" = 1
Állami főreáliskolába	" 3	" —;	" = 3
R. kath. főgimnáziumba	" 3	" —;	" = 3
Ref. főgimnáziumba	" 8	" —;	" = 8
Polgári iskolába	" 28	" 26;	" = 54
Elemi iskolába	" 22	" 28;	" = 50
Iparos tanuló	" 14	" —;	" = 14
Varró iskolába	" —	" 9;	" = 9
Nincs iskolázva	" 1	" 1;	" = 2
		Összesen 172	

Tanítási eredmény:

Az árvaház összes növendékei közül		
eredményesen végezte iskoláit	151	= 87.8 ⁰ / ₁₀₀
Eredménytelenül	21	= 12.2 ⁰ / ₁₀₀

A nőipariskola.

A debreczeni jótékony nőegylet egyik legszebb alkotása kétségkívül a most már állami és városi támogatásban részesülő Nőiipariskola.

mely az oda évenként nagyobb számban siető leányokat a gyakorlati megélhetés tudására tanítja. A szülők a legnagyobb elismeréssel és a végzett tanítványok a legnagyobb hálaérzettel gondolnak az iskolára, mely a növendékeknek a biztos megélhetés eszközét adja meg.

Az intézetben van himző, fehérvarró és ruhaosztály. Az 1906. évben beiratkozott:

a himző osztályba	27	rendes és 9 rendk. tanuló
a fehérvarró „	16	„ „ 7 „ „
a ruhavarró „	30	„ „ 10 „ „

Évközben kimaradt:

a himző osztályból	..	...	6
a fehérvarró osztályból	...	...	13
a ruhavarró	„	...	16
Osztályozottak száma	...	...	74
Nem osztályozva	..	...	31

Vallásra ref. volt 71; g. kath. 22; ág. ev. 5; izraelita 7; összesen 105.

Az intézet évi személyi és dologi kiadása volt ... .. 10,586 K 49 f.

Az intézet évi személyi és dologi bevétele volt ... .. 10,636 K 99 f.

ebből városi segély 5000 korona, állami segély 1200 korona, kereskedelmi és iparkamara 200 K.

Butorok értéke ... 1221 K 22 f.

Gépek ... .. 1467 K 14 f.

Tanszerek ... .. 1510 K 16 f.

Különfélék ... .. 398 K 52 f.

Összesen 4597 K 04 f.

A nőipariskola ügyeit a debreczeni jótékony nőegylet kebeléből és a város társadalmából választott nők és férfiak felügyelő-bizottsága vezeti.

Szövőipariskola:

A debreczeni jótékony nőegylet évekkel ezelőtt szövőipari szakiskolát állított fel árvaházának ezen célra átengedett és nagy költséggel átalakított helyiségében, a magas kormány és a nemes város támogatásával. A kereskedelmi kormány 2000 korona államsegélyt, közgyűlésünk pedig évi 600 koronát és 24 kbm. tüzfát adott az iskolának.

Ezen szövőipari szakiskolának kettős célja van és pedig nemzetgazdasági és szociális. A debreczeni jótékony nőegylet ugyanis tapasztalva azt, hogy a hazai háziipar mostoha elbánásban részesül a külföld értéktelen gyártmányaival szemben, szövőipari szakiskolájában a házi iparra kívánja az erre vállalkozókat kitanítani. Sikerült is a rábeszélés eszközével megtölteni a tanfolyamot, úgy, hogy most évenként 30—40 nő dolgozik a műhelyben, kik részint a maguk kérése, részben mint tanulók az iskolában dolgoznak. És ezzel szociális bajokat is gyógyít a nőegylet, mert könnyű és tisztas keresetforrást nyit azoknak, akik eddig kicsiny háztartásuk gondjaiból felmaradt idejüket téltlenségben töltötték. A szakkörök az iskola haladásáról, gyártmányainak szépségéről, jóságáról, csinos, izléses kiviteléről és olcsóságáról a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Az intézet fennállása óta 112 tanulót képzett

ki és ezek mintegy 8000 korona értékű munkát készítettek, melyeket a nagyközönség igen szívesen vásárol.

A városunkban működő kulturális intézetek és körök.

1. *Erdélyi magyar közművelődési egylet debreczeni fiókja.* Elnök: Simonffy Imre, alelnök: Kovács József, titkár: Márk Endre.

2. *Kossuth-szobor bizottság:* Elnök: Komlóssy Arthur.

3. *Csokonai-kör.* Elnök: Géresi Kálmán, alelnökök: Dobieczki Sándor és Komlóssy Arthur, főtitkár: Tüdös János dr. A tagok száma 460. Nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki és nagyban emelte városunk kulturális életét.

4. *Debreczeni zenede.* Elnök: Ujfalussy József dr. igazgató főorvos. Debreczen zeneéletét a legnemesebb irányban vezeti.

5. *Debreczeni műpártoló egyesület.* Elnök: Weszprémy Zoltán főispán, alelnök 3 van. Célja a műizlés nemesítése, a műszeretet terjesztése, a művészet szellemi és anyagi érdekeinek előmozdítása. A tagok száma 278. Az 1906. évi tárlat magas színvonalon állott.

6. *Gönczy egylet.* Elnöke: Kozma László. Az egylet ez évben is nemes munkát teljesített.

7. *Debreczeni színügy egylet.* Elnöke: Komlóssy Arthur.

8. *Debreczeni színház.* A debreczeni városi színházban Zilahy Gyula és társulata játszottak a közönség teljes elismerése mellett. A város ezen kulturális intézetére 1906-ban 35,898 kor. 24 fillért irányzott elő.

9. *Debreczeni hírlapirodalom:*

„A város“ félhivatalos lap. Főszerkesztő: Vecsey Imre, felelős szerkesztő: Koncz Ákos.

2. „Debreczeni Ujság“. Felelős szerkesztő: Than Gyula.

3. „Debreczen“. Főszerkesztő: Varga Lajos dr., felelős szerkesztő: Szathmáry Zoltán.

4. „Debreczeni Független Ujság“. Felelős szerkesztő: Sipos Béla.

5. „Debreczeni Reggeli Ujság“. Felelős szerkesztő: Székely Imre.

6. Hajdu vármegye hivatalos lapja. Szerkeszti: Czeglédi Mihály dr.

7. „Debreczeni Protestáns Lap“. Szerkeszti: Ferenczy Gyula dr.

8. „Szabadság“. Felelős szerkesztő: László József.

9. „Debreczeni Főiskolai Lapok“. Főszerkesztő: Kiss Gábor.

10. „Közöny“ (theologusok lapja). Főszerkesztő: Papp László.

11. „Debreczeni Gazdasági Lapok“. Szerkeszti: Rác Lajos.

12. „Dongó“ (élclap). Szerkeszti: Székely Imre.

13. „Karikás“ (élclap). Felelős szerkesztő: Scheppel Cyula.

14. „Vasárnapi tanító és hajnalcsillag“. Szerkeszti: Balogh József.

15. „Igazmondó“. Szerkeszti: S. Szabó József.

16. „Hajdusági Mész“. Szerkeszti: Cs. Nagy Sámuel.

A városunkban működő jótékony egyesületek.

1. *Vöröskereszt egylet.* Elnökök: Váradi Szabó Jánosné és Simonffy Imre.
2. *Debreczeni tisztviselők önszegélyző egylete.* Elnök: Simonffy Imre.
3. *Debreczeni jótékony nőegylet.* Elnöke: Veressné Szathmáry Teréz, a kor. arany érdemkereszt tulajdonosa. Ezen majdnem negyven éves egylet a szegények gondozása, árvaházában nevelt árvák nevelése, a vezetése alatt álló országos hírű nő-*ipariskola* fejlesztése, a szövőiskola vezetése és a városi népkonyha gondozása munkájában évről-évre áldásosabb eredményt ért el.
4. *A Stefánia árvaházban* a nőegylet 20 árvát nevel; az intézetben pedig 6 osztályu elemi iskolát tart fenn.
5. *Szent Erzsébet nőegylet.* Elnök: V. Szabó Jánosné. Magasztos módon töltötte be az idén is nemes hivatását.
6. *Andaházi—Szilágyi intézet.* Főfelügyelő: Kiss Áron ref. püspök.
7. *A siketnémákat gyámolító egyesület.* Elnök: Domahidy Elemér. Az intézet az emberbaráti szeretet jegyében dolgozik és számos növendéket tanít a beszéd tudására.
8. *Országos tanítói árvaház.* Elnök: Kozma László. Ügyeit az intézet igazgatója és felügyelőbizottsága vezeti.
9. *Theréziánium,* katolikus árvaintézet. Igazgató: Molnár Kálmán.
10. *Lelencházsal kapcsolatos gyermekvédő egylet.* Elnök: Degenfeld József gróf.
11. *Debreczeni Székely-társaság.* Elnök: Lestyán Adorján. A székely-ügy lelkes támogatója.
12. *Ev. fillér egylet.* Elnöke: Géresi Kálmánné. Az ág. ev. nőegylet elnöke.
13. *Szent Vincze egylet.* Szegényeket támogat valláskülönbség nélkül.
14. *Izraelita szent egylet.* Elnök: Stern József.
15. *Izraelita nőegylet.* Elnök: Dr. Balkányi: Miklósné.
16. *Első debreczeni betegségélyző egylet.* Elnök: Schwarcz Vilmos.
17. *Bikur kolim egylet.* Elnök: Hoffmann S.
18. *Debreczeni ipartestületi betegségélyző pénztár.* Elnök: Zelinger Ede.
19. *Debreczeni önálló munkás betegségélyző pénztár.* Elnök: Richer Károly.
20. *Debreczeni első temetkezési egylet.* Elnök: Vecsey Imre.
21. *Rabsegélyző egylet.* Elnök: Szücs Miklós dr.
22. *Pincér egylet.* Elnök: Rosenberg Simon.
23. *Rokkant munkások nyugdíj egylete.* Elnök: Materny Lajos.
24. *A Máv. alkalmazottak egylete.* Elnök: Györffy Aladár.

Dalosegyletek. Városunkban 10 dalosegylet működik és pedig:

1. Főiskolai énekkar, elnök:	Csiky Lajos.
2. Debreczeni dalegylet, elnök:	Márk Endre.
3. Petőfi " "	Komlóssy Arth.
4. Debr. munk. dalegylet " "	Horkai Lajos.
5. Egyetértés " "	Podolszki Béla.

6. Sz. László " "	Bárdossy Gy.
7. Keresk. ifj. dalegylet: " "	Benyáts Emil.
8. Kossuth " "	Szele György.
9. Debr. könyvny. dalegyl. elnök:	László Imre.
10. Máv. altiszti " "	Hora Károly.

Működik ezenkívül városunkban 5 önképző egylet, továbbá a Debreczeni Kaszinó, a magán-tisztviselők országos szövetségének debreczeni bizottsága, a jogász- és tisztviselőkör, a debreczeni polgári kör, a debreczeni kereskedelmi csarnok, a függetlenségi kör, az 1848—49. évi honvédegyelet, a debreczeni önkéntes tűzoltó testület, a debreczeni szállodások stb. ipartársulata, továbbá a debreczeni lovar, urkocsisok, polgári lövőegylet, vadász-társulat, torna és polgári kerékpáros egylet.

Nevezetesebb események a város közigazgatási életében.**Január hóban:**

1. Domahidy Elemér lemondott főispán a városházán elbucsuzott a tisztikartól, a tisztikar pedig tisztelgeti a polgármesternél, ki nagyobb beszéddel válaszolt Vecsey Imre főjegyző üdvözlésére.
2. Leérkezett a belügyminiszteri rendelet, hogy a tisztikar tartozik Kovács Gusztáv kinevezett főispán beiktatásán megjelenni, ugyanez nap este megérkezett Kovács Gusztáv, akit a meggondolatlan emberáradat véresre vert és halotti kocsin a városon végig hurcolta.
4. Boda Dezső dr. budapesti kapitány kormánybiztosi kinevezését a polgármesternek bemutatja. Tóth János dr. a felfüggesztett Végh Gyula helyett főkapitányhelyettes lesz.
6. A Népszava és Magyar Szó aljas rágalmozói cikkei miatt a tanács a nevezett lapok ellen sajtópört indít.
7. Thieszen Arthurt letartóztatják gyanuból, hogy részt vett Kovács Gusztáv törvénytelenül kinevezett főispán megcsufolásában.
10. Porubszky Jenő táblai elnök látogatást tett a városházán.
11. Varga Lajos drt letartóztatják gyanuból, hogy részt vett Kovács Gusztáv megveretésében.
12. Ugyanőt szabadlábra helyezik.
24. A belügyminiszter K. Tóth Mihály dr. rendőrkapitányt állásától felfüggeszti a január 2-án történt eseményekből kifolyólag.
25. Vaday László dr. budapesti rendőrfogalmazó Tóth János dr. helyére h. főkapitánynak küldetik.
28. Sárváry Gyula dr. tiszti főorvos déli 12. órakor megmérgezte magát és mindnyájunk szomorúságára este 8 órakor elhunyt.
29. Varga Emil dr. ker. orvos megbízott a főorvosi hivatal vezetésével.
30. Sárváry Gyula dr. temetése; a városi tanács diszes koszorút tesz ravatalára és a tisztikarral részt vesz a temetésen.

Február hóban:

9. Boda Dezső dr. kormánybiztosi funkciójának megszűnését bejelenti.

Pénzügyigazgató sürgeti az önként befizetett adók beszállítását.

10. Alkotmányvédelmi bizottsági ülés.

11. Megszűnik a város területén a csendőrszolgálat.

13. Alkotmányvédelmi ülés.

16. Kovács Gusztáv alkotmányellenesen kinevezett főispán felmentése.

Czegléd- (Kossuth)-utcai temető fáiinak kivágatása.

21. Alkotmányvédelmi ülés.

23. Vaday László dr. kormánybiztos lesz.

Alkotmányvédelmi ülés a tisztikar részvételével.

24. A polgármester felir Vaday S. kormánybiztos kineveztetése ellen.

26. Alkotmányvédelmi ülés Thaly Kálmán dr. elnöklésével.

27. Alkotmányvédelmi ülés.

28. A lapok utcai árusításának betiltása.

Alkotmányvédelmi bizottsági ülés.

Március hóban:

3. Naszádi Iván (Naszluhác Juon) kir. táblai bírónak királyi biztossá való kineveztetését tudatja a miniszterelnök.

4. A királyi biztossal szemben követendő eljárásról értekezlete a tisztikarnak.

5. A királyi biztos kiküldöttének felszólítására a polgármester nem adja át a nagyterem kulcsait.

6. A királyi biztos csendőr és katonaság fedezete mellett látogatást tesz a polgármesternél.

7. A királyi biztos írásban követeli a terem felnyitását.

8. A követelést a polgármester nem teljesíti.

9. A királyi biztos a tisztikar bemutatkozását kívánja.

10. A bemutatkozás megtörtént.

11. A teremajtajáról Vaday László h. főkapitány a pecséteket csendőrökkel leverette és a kulcslyukakat fedő nemzeti szalagokat letépette.

12. Alkotmányvédelmi ülés.

13. Tiszti értekezlet.

15. Március idusát megünnepeztük.

17. A királyi biztos összehívja a rendkívüli közgyűlést.

31. A 39-ik gyalogezred buesulátogatása.

Ápril hóban:

10. Az új kormány kineveztetése.

12. Vaday László dr. visszahívása.

22. A képviselőjelöltek programbeszéde.

30. A város országgyűlési képviselőivé Thaly Kálmán dr., Bakonyi Samu dr. és Szabó Kálmán választották meg.

Május hóban:

1. Szociálisták kivonulása a nagyerdőre.

2. Végh Gyula rendőrfőkapitánynak hivatalba való visszahelyezése.

9. Wessprémy Zoltán vármegyei főjegyzőt a király főispánná nevezi ki.

11. A hivatalos órák ezentúl délelőtt tartanak 8-1-ig.

22. Wolafka Nándor v. püspök, kisprépost halála.

26. Wolafka Nándor v. püspök, kisprépost temetése.

27. Szövetségi tornaverseny.

Junius hóban:

9. Ohati cselédsztrájk.

10. Hortobágyi lódijazás.

11. Katonai fősorozás.

14. Mentőegyesület alakuló ülése.

16. Lóverseny.

17. „

17. A finnek hangversenye.

17. Siketnémák vizsgálata.

22. Mihalovits Gyula gyámpénztáros halála.

Julius hóban:

28. Sámsoni vasut bejárása.

Augusztus hóban:

27. Nemes Kálmán biz. tag. halála.

Szeptember hóban:

14. Alkotmányvédelmi ülés.

Október hóban:

3. Gróh Ferencet Ő Felsege kisprépostnak és debreceni plébánosnak nevezi ki.

23. Kuruc Miklós biz. tag halála.

November hóban:

4. A tanyai iskolák átvétele ügyében értekezlet, melyen jelen van Halász Ferenc miniszteri tanácsos.

11. Az új prépost plébános beiktatása.

25. Bocskay-szobor leleplezés.

December hóban:

5. Bábaképző bemutatása és átadása.

13. A műpártoló egylet által rendezett kiállítás megnyitása.

A városi muzeum.

A városi muzeum az elmúlt 1906. évben igen sokat gyarapodott részint vétel, részint ajándékozás útján. Az intézetet városunk közönsége szívesen látogatja, a birtokában levő régiségeket, a múlt emlékeit örömmel adja a muzeumnak. Amily szerény kezdettel indult meg a muzeum, oly rohamosan gyarapodik most értékes tárgyakban. A kormány, illetve a muzeumok és könyvtárak főfelügyelősége szintén gondjaiba vette az intézetet és jóakaratu támogatását jóleső módon érezteti vele.

A muzeumi bizottság a fentnevezett főfelügyelőség helybenhagyásával és támogatásával több ásatást rendezett az év folyamán, melyek ha nem is gazdagították különös értékű tárgyakkal a muzeumot, még is volt eredményük.

A debreczeni pénzintézetek 1906. évi viszonyai.

A pénzintézet neve	Részvénytőke	Tartalék-alap	Nyugdíj-alap	Takarékbetét	Váltó tára	Visszeszámitolás	Előlegek, követvények, kölcsönök, folyószámla és adósok	Jelzálog kölcsönök	Kezelési költségek	1906. évi tiszta nyereség	Részvényenként osztalék
Alföldi takarékpénztár	800,000	283,353		5,113,601	2,918,661	2,181,300	1,238,156	1,244,513	18,154	122,027	7 1/2 %
Általános takarékpénztár	1,000,000	34,023		1,487,044	3,145,845	5,521,031	1,481,917	1,032,323	15,666	46,686	
Dedreczeni Hitelbank	600,000	64,377		1,276,673	2,954,726	7,215,950	234,888	270,125	30,319	43,200	5 %
Debreczeni első takarékpénztár	2,000,000	4,005,741	400,000	17,364,303	11,842,098	1,853,249	6,585,372	11,759,512	121,971	536,868	22 %
Ipar és kereskedelmi bank	1,200,000	279,594		4,610,667	4,817,999	1,853,249	1,412,120	2,326,360	10,633	127,923	6 1/2 %
Közgazdasági bank	800,000	449,375	50,000	4,147,390	3,355,815	990,394	2,475,301	859,130	45,029	105,920	8 %
Takarék és hitelintézet	400,000	254,919	42,603	2,862,556	2,719,133	917,678	699,701	1,018,278	3,239	45,007	7 1/2 %

A debreczeni m. kir. állami dohánygyár termelése 1906. évben.

Az 1906. évben eladás alá került dohánygyártmányok mennyiség, faj és eladási értéke	A termelés drb és klgr.	Korona érték
Hazai pipadohány 30 gr.	3,044,000 drb	243,520
" 100 "	96,650 klgr.	251,290
Kapa 30 "	64,345,000 drb	514,760
" 100 "	55,250 klgr.	143,650
Debreczeni 25 "	4,568,500 drb	274,110
Magyar I. 30 "	17,639,000 drb	1,058,340
" II. 30 "	129,177,000 drb	7,750,620
Simító 107 "	1,517,000 drb	121,360
Legfinomabb magyar szivarkadohány 25 gr.	15,424,000 drb	2,159,360
Középfinom magyar 100 gr.	12,950 klgr.	41,440
" szivarka... 25 "	2,419,000 drb	193,520
Virginia ...	203,482,410 drb	2,034,824.10
Dohánylugvíz kivonat ...	171,842,110 drb	1,718,421.10
" ...	5,101,200 klgr.	68,866.20
Összesen		16,574,081.40

A kivándorlók száma városunkból 1906. évben.

Nálunk, legalább városunkban, a megélhetési viszonyok, habár nehezek is, még sem annyira rosszak, hogy ezek miatt az emberek nagyobb rajokban keressék a menekülést arról a földről, amelyen születtek. Azoknak nagy része, akik kivándoroltak, nem annyira a nyomor miatt távoztak közülünk, hanem részben a kivándorlásra csábítók szavára hallgattak, részben csalódva életküzdelmükben, egy jobb jövő reményében vettek vándorbotot kezükbe. Mindenesetre érdekes lenne tudnunk, hogy a kivándorlók mily összegű pénzt küldenek haza kivándorlásuk helyén kapott munkájuk ellenértékéül, ezt azonban nem szerethetjük be, mivel egy újabb miniszteri rendelet ezeknek közlését a postahivataloknak megtiltotta.

Városunkból az 1906. év folyamán kivándorolt utlevéllel 178, utlevél nélkül 1 egyén és pedig 103 férfi, 37 nő és 39 gyermek, vagyis a lakosság — % -a.

(Folyt. köv.)

A tüdővészések szanatóriumi és házi gyógyítása.

Irta és a magyar orvosok és természetvizsgálók pozsonyi vándorgyűlésén felolvasta: dr. Tüdős Kálmán, Debreczen sz. kir. város tiszti főorvosa.

Ha valahol, úgy nálunk Magyarországon, sokszor előáll a szüksége annak, hogy tüdővésztes beteget lakásukon kell gyógyítanunk. A meglévő szanatóriumok a mi viszonyainkhoz képest vagy igen drágák, vagy annyira zsufoltak, hogy számítani rájuk nem mindig lehet. Ez az állapot vonta maga után,

hogy sokszor volt alkalmam tüdővészeseket saját otthonukban gondozni. Tapasztaltam másrészt, hogy egyes betegek, kik szanatoriumban kerestek gyógyulást, nem mindig érték el a méltán várható eredményt. Ellenben beállott az, ha a gyógykezelés lakásukon történt. Megkísérlem megállapítani azokat a tényezőket, melyek adott esetben a szanatoriumi, vagy a házi kezelést teszik ajánlatosabbá.

Önként értendő, hogy csupán olyan esetekkel foglalkozom, melyeknél még gyógyulásra, vagy legalább a munkaképesség visszaállítására kilátás van.

Mielőtt tulajdonképeni tárgyamra térnék, szükségesnek látom a tüdővész kezelésében újabb időben alkalmazott eljárásokkal nagyon röviden foglalkozni.

Annival is inkább szükséges ez, mert egész légió azon szereknek és eljárásoknak a száma, melyek ebből a pusztító betegségből gyors és biztos gyógyulást ígérnek. Remélem, igen röviden elbánhatunk ezekkel a panaceákkal éppen azért, mert nagyon sokan vannak. Ha valamely betegségnek sok az orvossága, mindig annak a jele, hogy egyik sem az igazi. Így volt ez például a diphtheriánál a serumkezelés előtt, így van a kankóval, vörhennyel és a tüdővésszel ma.

Csupán a legutóbbi néhány év termékei a következő szerek és eljárások: Kreosotal, Hetol, Menthol, Eucalyptusolaj Floricin Natriumchlorobromid, kámfor, Kalomel, Griserin, nyers-husevés, (Philip), borseprő, szénsavkezelés (Weber) Praevalidin (Gahl) gipszpor, (Hacker) tengervizbefecskendezés, (Robert Simon és Quinton) guajacol-, jodipin- és lignosulfít-inhalatiók (melyeknél Tarnowski szerint a szer mellékes, a tüdőgimnasztika a fő), azután a Cyllin-Turioligninbelehelések. Ide tartozik még a Schmidt módszere. Ő a mellüregbe gázt vagy folyadékot vezet, hogy az a beteg tüdőrészt összenyomja. Ellenben Doerfler először mesterséges hydrothoraxot csinál, azután a folyadékot kibocsátja, hogy a beteg tüdő kitáguljon. Röviden említem meg, hogy Peters az intézeti kezelés hiányában közuti kocsikban való lakást, Haw pedig a délafrikai ökörszekereken való utazást ajánl. Valóban: *difficile est satiram non scribere!*

Komolyabb dolgoknak látszanak a különböző serumos kezelések. De csak látszanak. Hogy ezen a téren is nagy a szám, könnyen érthető, mert hiszen egyik sem ér semmit. Csupán a legismertebbekről szólok. Először is még mindig elég sokan alkalmazzák a régi Koch féle tuberculint, most már minimális adagban, hogy reakciót ne okozzon. De Marmorek szerint a Koch-féle tuberculint nem az igazi antitoxin, hanem csak egy reagens, mely a bacillusokra hatva, ezeket arra ingerli, hogy az igazi toxint termeljék. Azt mondja, hogy sikerült neki ezt előállítani s azzal állatokat immunizálni. Az így immunizált állatokból nyerhető az igazi antitoxicus savó, mely állatot, embert meggyógyít. Legutóbb jelenti, hogy kísérleteit lezárta s most már csak a gyakorlati életbe való átvitel van hátra. Vederemto!

Maragliano megölt virulens gümöbacillusok vizes kivonatát fiatal bacilluskultura szüredékével keverve lovakba, tehenekbe fecskendezte. Azt állítja, hogy ezeknek vérsavója gümőkóros emberekre specifikus hatással bír. Sőt az ilyen immunizált állatok husának, tejének fogyasztása által az emberbe is immuntestek mennek át s így az emberiséget nagyban is immunizálni lehet. Röviden említsük meg a Tuberculocidint, a Béranek és Maréchal serumát, a Denys tuberculinját, Menzert, aki a tüdővésszel vegyes fertőzésnek tekintve, azt antistreptococcus-serummal gyógyítja, De Capvat, aki diphtheria-serummal 6 tüdőgümőkört gyógyított meg, Duboist, aki a mindenről jó magas feszültségű váltakozó áramoktól látott eredményt. Ezeken átfutva eljutunk a legdivatosabb serumhoz, a Spengleréhez. Spengler azt mondja, hogy a szarvasmarha és emberi gümőkór különböző fajú bacillusoktól származik (a Koch felfogása) és mégis elég sajátosan szarvasmarha-tuberculint használ gyógyító oltásokra. Igaz, hogy szerinte még biztosabb az eredmény, ha a régi Koch-féle tuberculint és az övét váltakozva alkalmazzuk, mert a két anyag együtt a képzelhető legnagyobb immunitást szerzi meg a betegnek.

Mindazok az eredmények, melyeket az említett és nem említett szerekkel, eljárásokkal és serumokkal eddig elértek

semmivel sem különbek, mint amelyeket diétás fizikai kezeléssel el lehet érni. Sőt tekintve, hogy mindezen befecskendezések és oltások hivei azokat nem csekély bölcseséggel mindig az utóbb említett gyógymód mellett használták, bajos az eredményt csupán a serumok javára írni, sőt nézetem szerint azoknak abban nincs is részük semmi.

Nem is lehet. A tüdővészes beteg sorsa az ő szervezetének ellenállási képességétől függ. Hogy ezt megint ilyen vagy amolyan antitestek okozzák, az fontossággal nem bírhat. Hiszen ezekről az antitestekről magokról sincs tisztább fogalmunk, mint az ellenálló képességről, vagy hajlamról. Ha ez utóbbi fogalmak homályosak, bizonyára homályosak azok is, melyekkel az antitestekről, serumokról birunk.

De ez nem is lényeges. Legalább a gyakorlat szempontjából nem. Mert a kifejlett tüdővész meggyógyulását semmiféle idegen vegyi terméknek a szervezetbe juttatásától nem várhatjuk. Nem pedig azért, mert a tüdővészes beteg sorsát egyáltalában nem a gümős fertőzöttség dönti el. Elképzelhető, hogy a csecsemőkorból a még nem fertőzött gyermeket immunizálni lehet a gümőkór ellen. E tekintetben a Behring munkálkodása eredménnyel biztat. De hogy a kifejlett tüdővésszel — melynél az esetek óriási többségében már a legkezdetibb stádiumban is vegyes fertőzést kell feltennünk — gümőkóros eredetű toxinokkal befolyásolhassuk, az egyfelől elméletileg elképzelhetetlen, másfelől pedig az ilyen irányú kísérletek még semmi kétségtelen eredményt nem képesek felmutatni.

Előre kellett ezeket bocsátanom, hogy felfogásomat az idülten lefolyó tüdővésszről megállapíthassam. A florid eseteket itt szándékosan figyelmen kívül hagyom. Ezek heveny fertőző betegségek módjára folynak le, szerencsére aránytalanul kisebb számban fordulnak elő, mint az idültek s e miatt jelentőségük is csekélyebb.

Az idülten lefolyó tüdővész, felfogásom szerint, legtöbbször gyermekkori fertőzés eredménye, úgy, amint azt Behring tanítja. Vagy később, de majdnem mindig a gyomor-bélhuzam utján, alkalmi okok (betegségek, kimerülés, kicsapongás stb.) folytán jön létre a fertőzés. A gümős fertőzés alkalma még nem egy a fertőzéssel. Sőt a legtöbb fertőzési alkalom nem is von maga után fertőzést. A megtörtént fertőzés megint még nem betegség, hiszen különben a nagy városok rövidesen kihallnának. Hogy a betegség beálljon, a fertőzéshez még egy sereg egyéb körülmény összetalálkozása szükséges. Ilyenek más kiállott betegségek, célszerűtlen életmód, kicsapongás, szóval minden, ami a szervezet ellenálló képességét csökkenti. Ha a fertőzés megtörtént, évek és évtizedek mulhatnak el, míg egyszer alkalomadtán a bacillus, hogy úgy mondjam, dolgozni kezd és különösen a tüdő szöveteinek ellenálló képességét gyengítve, gyuladást, azután kis gümöket, végre egyéb mikrobiumok segítségével nagyobb mérvű szövetpusztításokat és általános intoxicatiót idéz elő.

Felfogásom mellett bizonyít az a számtalan könnyű lefolyású, magától gyógyuló eset, amilyeneket az életben minduntalan látunk. Mellette bizonyít a Nágeli híres statisztikája is, mely szerint 30 éven felüli hullák 100%-ában megtalálható a gümős fertőzés. A klinikusok és pathologusok ezeket az eseteket csekélyebb virulentiájú, vagy kisebb mennyiségű fertőző anyag bejutásával igyekeznek magyarázni. Ez a magyarázat azonban nagyon hypotheticus, mert a szóban forgó virulencia fokát, vagy a fertőző anyag mennyiségét nem tudta embernél pontosan megmérni még senki. És a folyó élet is mást tanít. Látom, hogy a tüdővész kezdeti jelenségét mutató beteg egyszerűen rendezett, mérsékelt okos életmód mellett minden különös kezelés nélkül is meggyógyul, ellenben ha tovább éjszakai, iszik, kártyázik s amellet esetleg sokat is dolgozik, akkor elpusztul. Látom, hogy az emberek ezrei, kik nagy városban a fertőzésnek minduntalan ki vannak téve, sokszor mentesek maradnak a betegségtől, míg pusztai, mezei, szellőzetlen zsufolt viskókban élők, rosszul tápláltak, elcsigázott emberek, dacára minden szabad levegőnek, igen nagy számban betegeszknek meg és halnak el. Bizonyító példa erre a poros Debreczen város, hol a gümőkór 1906-ban a város külső részeiben, szőlőskertekben és tanyákon az összes halálozásoknak

15.68%-át, a város belső részeiben pedig 13.08%-át tette ki, tehát a sűrűbben lakott helyeken kevesebb volt.

Mindezekből azt kell megállapítanunk, hogy a gümö-bacillus nélkül nincs ugyan tüdővész, de voltaképpen más tényezők azok, melyek a fertőzés mindig supponált jelenlétele mellett eldöntik, hogy adott esetben beáll-e a tüdővész vagy nem és ha beáll, meggyógyul-e vagy nem.

E két kérdés felállításával eljutottunk tulajdonképeni tárgyunkhoz: az intézeti és házi kezelés összehasonlításához.

Láttuk már fentebb és az utóbb előadottak is bizonyítják, hogy valamely antitoxikus anyagnak, vagy specificus szernek a beteg szervezetbe való bejuttatásától gyógyító eredmény ismereteink mai állása alapján nem várható. E felfogás helyesége mellett bizonyítanak úgy az elméleti kutatások, mint a gyakorlati e nemű kísérletek. Ellenben joggal várható, hogy a gyermekkorban a még nem fertőzött egyéneket valamelyes eljárással immunizálni lehet. A jelenleg beteg felnőttek gyógyítására egyedüli komolyan számbavehető eszköz a diétás-fizikális gyógy mód, mely intézetekben vagy házilag alkalmazható.

Az intézeti kezelésnek meglehetősen multja van. Brehmer Görbersdorfban már akkor ért el eredményeket, mikor a kezdeti tüdővést — tehát a legjobb intézeti anyagot — még kórismézni nem tudták. Neki akkor leginkább súlyos esetekkel volt dolga. Hogy a diagnosztika haladása óta az intézeteknek módjukban van a megfelelő eseteket megválasztani, az természetes. De nem egészen természetes az, hogy az ilyen jól megválasztott anyagnál a gyógyulási esetek száma mégsem mutat olyan emelkedést, mint várható lett volna. Ha e körülmény okát keressük, rájövünk, hogy az intézetek azért nem tudnak a várakozásnak megfelelő eredményt felmutatni, mert nincs módjukban a tüdőbeteg gyógyításánál rendkívüli fontossággal bíró individualizálás.

Eztalán a leglényegesebb faktor tüdőbetegek rendbehozásánál.

Nem akarok ezuttal a diétás-fizikális eljárásokkal részletesen foglalkozni. Eléggé ismeretesek azok mindnyájunk előtt. Keresztül vihetők intézetekben és azokon kívül is. Nagyon sok olyan eljárást ismerünk, amely felhasználható. De minden törekvés végső célja a szervezet általános erősítése, az ellenálló képesség lehető fokozása. Erre valók a bőséges táplálás, a hydropathikus eljárások, a nyugalom és massage, a jó levegő, a villamos és gimnasztikai kezelések stb. és végül, de nem utolsó sorban a beteg lelki (moralis) nevelése. Ez utóbbi dologról akarok néhány szót szólni, mert ezen fordul meg a beteg sorsa. Itt kell individualizálni tudni.

Az intézetek, mielőtt valamely beteget felvonnának, egy sereg kérdést intéznek a kezelő orvoshoz. Az ezekre adott feleletekhez képest döntenek a felvétel vagy visszautasítás fölött. De még egy kérdő-iven sem láttam tudakozódást abban az irányban, hogy milyen a beteg morális ereje. Holott az sokszor fontosabb, mint az, hogy volt e az illetőnek vérköpése vagy nem, van-e cavernája vagy nines.

Megengedem, hogy sok esetben az intézet maga nevelheti morálisan a beteget. Már a sok hasonló módon szenvedő ember látása is alkalmas lehet arra, hogy az önző, szeszélyes, makacs beteget racionálisabb gondozásra bírja. Sikerül is ez gyakran, de nem mindig. Még legtöbbször azt tapasztaljuk, hogy a beteg az intézetből kikerülve egyes megszokott dolgokhoz kinos pontossággal alkalmazkodik, de a lényegeseket elfelejti, vagy meg nem tanulta és az eredmény nem lesz tartós. Számos esetben láttam, hogy az intézetet megjárt beteg micsoda pedanteriával vigyáz a köpöcsészéjére, meg arra, hogy a zsebkeendő-jének csak az egyik oldalát használja, ablakát éjjel-nappal nyitva tartsa, de nem ügyel például arra, hogy mindennap ki-aludja a maga 7—8 óráját, hogy a munka, pihenés és szórakozás idejét pontosan beossza, hogy izgató elvezeteket és vitákat kerüljön stb. Nem is ügyelhet ezekre a dolgokra, mert hiszen az intézetben egészen más viszonyok közt volt, mint a mindennapi életben. Pedig végre is az emberek közt kell neki tovább élni és a tőle telhető tevékenységet kifejteni. Hogy ezt milyen módon és minő korlátozások között teheti, azt az intézetben meg nem tanulja. Erre csak a házilag okosan vezetett gyógyítás és nevelés képesítheti őt, vagy pedig az intézetek reformálása.

(Folyt. köv.)

Védekezés a fa- és széndrágaság ellen.

— Állítsunk gázkályhákat.

A városban egyeből sem beszélnek most, csak a drágaságról. És valóban, szomorúan aktuális lett ez a téma, mert ma holnap a megélhetés valóban művészet lesz. Nemcsak a kötött jövedelmű ember él nehéz gondok között, hanem a módosabbak is feljajdulnak a nagy drágaság láttára. Az élelmi szerek tíz év alatt 63%-kal emelkedtek, de magasra nőttek az élvezeti cikkek is, valamint mindaz, ami a kereskedelemben és iparban előfordul.

Az emberek védekezni próbálnak a drágaság ellen. Keresve kutatják a megélhetés könnyebb módját. Amott szövetkezeteket alapítanak, emitt közös konyhát építenek, sőt egyes városok, mint Budapest, Kecskemét, Temesvár, Selmeczbánya, minden lehetőt elkövetnek, hogy lakosaiknak valamelyes kedvezményt nyújtsanak.

A jelenlegi állapotok annál leverőbbek, mert jön a tél. Azok a tudósok, akik a csillagokból olvassák ki a jövőt, azzal biztatnak ugyan, hogy a ránk jövő tél nem lesz olyan szigorú, mint a tavalyi, ez azonban oly vigasztalás, amelynek nyomában csalódás is jöhet. De bármily tél következik is reánk, annyi bizonyos, hogy fűtőanyagra szükségünk lesz. Ezen szükségletünket azonban az idén drága pénzen fogjuk beszerezni. A fa ára emelkedőben van és biztosra vehetjük, hogy egy ölfa a behozatallal és felvágással legalább is 44—46 koronába fog kerülni. Csak öt ölet véve fel egy közepes háztartáshoz, a tüzelőanyag a legtöbb ember zsebéből ki fog venni 220—230 koronát, melyet ha felosztunk hat hóra a késő őszi, tél és kora tavasz tartamára, havonként 36—38 koronába fog kerülni a fűtés, pedig öt öl fa a mi bérelt lakásaink mesésen rossz kályhaszerkezete és kéményrendszere szerint, magyarással szólva, meg se kottyan.

De nemcsak a fa, hanem a szén ára is emelkedik, de meg szénnel csakis az erre berendezett kályhákban lehet fűteni; nem is szólva arról, hogy néha napokon át sem lehet szénét kapni, mint az tavaly is megesett, a fafuvaroztatás és favágás pedig oly sok költséggel és bosszúsággal jár, hogy egy csöppet sem csodálkozunk, ha sokan nagy aggodalommal néznek a tél elé.

Legokosabban cselekszünk akkor, ha gázkályhával szereljük fel lakásunkat. Ez esetben nem kell bajlódnunk a fa és szén beszerzésével, nem bosszantanak bennünket a favágók horribilis követeléseikkel, nem piszkoljuk el lakásunkat szénporral és egyenletes melegségben tarthatjuk szobáinkat. És mindezen előnnyel szemben egy fillérrel se kerül többbe a gázfűtés és nem is veszedelmes, mert ha esetleg gázömlés történék, a kémény a mérges gázt kihuzza.

Debreczen sz. kir. város világítási vállalata teljesen be van rendezve gázkályhákra és azok beállítására. Olcsó árban elvégez minden munkát és az általa szállított gázkályhák nemcsak célszerűek, hanem csinosak és ékesítik a szobát.

Kiki beszerezhet magának olcsóbb, vagy drágább gázkályhát, a legolcsóbb éppenugy melegít, mint a legdrágább. Esténként vagy alkonyatkor bevilágítja díszkrét fényével az egész szobát és vissza viszi gondolatunkat a régi időbe, mikor nagyapáink házában kandallóban rohogott az akkor olcsó hasábfá. Így tehát a célszerűséghez még egy kevés poézis is járul, emlékezés a multra, mikor olcsóbb és jobb világot éltünk...

Nem ajánlhatjuk eléggé olvasóink figyelmébe a gázkályhák beszerzését, sok bosszuságtól lesz az megkímélve, aki szakít az előítéletekkel és a fűtés eme modern eszközét viszi házába. Emellett egy fillérrel sem fog fűtésre többet költeni, mintha drágán veszi a fát és a szobát, falakat pusztító, a tüdőre pedig ártalmas szénét. Mérsékelheti a szoba levegőjét tetszése szerint, nem kell órákig várnia, míg a kályha és szoba felmelegszik, hanem pár perc múlva barátságos meleget varázsolhat lakásába és csak akkor gyújtja fel a lángokat, mikor azokra éppen szüksége van.

A gázkályhák beállítása szintén egyik védekezési mód lévén a drága fa- és szénárak ellen, melegen ajánljuk olvasóinknak és a város közönségének ezen célszerű és olcsó fűtési eszköz beszerzését.

Debreczen sz. kir. város világitási vállalata a hozzá érkező megkereséseket és megrendeléseket még az ősz folyamán elintézi, illetve teljesíti olcsón és szakszerűen.

K. Á.

116,304—IV/b—1907. B. M. sz.

Körrendelet.

Római, görög és örmény szertartású katolikus szülőknek 1895. év szeptember hó 30-ika után kötött házasságából született gyermekek vallási hovatartozásának megállapítása.

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

Az A. U. 84. §-ának c) pontja alatt foglalt azon rendelkezés „hogya a különböző szertartású (római, görög, örmény) katolikusok, akkor a gyermek vallásául azon szertartású katolikus vallás jegyzendő be az anyakönyvbe, amelyhez az atya tartozik“ a 85. §-ban nincsen ismételve.

Minthogy pedig a m. kir. helytartó-tanács által 1814. évi 23,034. szám alatt kibocsátott rendelet, amelyen az A. U. 84. §-ának c) pontja alatt foglalt fentebb idézett szabály alapszik, hatályában ma is változatlanul fennáll és a különböző szertartású (római, görög, örmény) katolikus házasságok gyermekeire, tekintet nélkül a házasság létrejöttének időpontjára, egyformán kiterjed s minthogy ehhez képest az a hiány, hogy a kérdéses rendelkezés a 85. §-nál ismételve nincs, csakis tollhibából eredhetett: a 85. §-t a fentebb hivatkozott rendelkezéssel ezennel kiegészítem.

Elrendelem egyuttal, hogy az „állami anyakönyvvezetők hivatalos kézi könyvé“-nek a vezetésem alatt álló minisztérium felügyelete alá tartozó hatóságok példányaiba a 85. §-nál b) pont alatt a következők vezettessenek be:

b) „ha a szülők különböző szertartású (római, görög, örmény) katolikusok, akkor a gyermek vallásául azon szertartású katolikus vallás jegyzendő be, amelyhez az atya tartozik“.

A most idézett 85. §. jelenlegi b) pontja c) pontta és a jelenlegi c) pont d) pontta lesz.

Felhivom Cimedet, hogy ezen rendeletemet megfelelő módon azonnal tegye közzé s utasítsa egyuttal az anyakönyvvezetőket, hogy amennyiben a fent jelzett szabállyal ellenkezően eddigelé oly bejegyzéseket tettek volna az állami anyakönyvekbe, amelyekben az újszülött vallása nem a megfelelő módon van feltüntetve: az ily bejegyzéseket haladéktalanul kiigazítási eljárás alá terjesszék.

Budapest, 1907. évi október hó 16-án.

Andrássy s. k.

Hirek.

— **A polgármester értesítése.** Értesitem a városi törvényhatósági bizottsági tag urat, hogy a folyó évi november 14-én tartandó bizottsági rendes közgyűlésünkön — melynek tárgysorozata annak idején szokott módon közölve lesz, — több tárgy névszerinti szavazás által hozandó határozat végett fog a városi tanács által előterjesztetni, nevezetesen:

1. a Szathmári-örökösöknek József kir. herceg-utcai 46. sorszámú házastelkük megvétele felett második izben;
2. a Diószegi János és neje debreczeni lakosoknak Késés-utcai 70. sorszámú házastelkük megvétele felett, második izben;
3. özv. Czeglédi Józsefnének Czegléd-utca 11. es Bocskay-tér 1-ső számú házastelke megvétele felett, második izben.

Debreczen, 1907 november 5.

Kovács József,
polgármester.

— **Hadkötelesek figyelmébe.** A hadkötelesek összeírása az 1889-én VI. t.-cikk alapján folyó évi szeptember hó 1-től 30-ig foganatosítottatik, felhivatnak ennél fogva az 1885., 1886., 1887. évben bárhol született hadkötelesek, továbbá városunkban az 1888., 1889. évben született népfelkelő kötelesek, hogy összeírásuk végett a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályánál (városház emelet 18., 19. számú szoba) még e hó folyamán jelentkezzenek, mert aki ezen jelentkezést elmulasztja, fent hivatolt törvény 35. §. értelmében 10 kononától 200 koronáig terjedhető pénz-bírsággal fognak büntettetni.

14,862.
1907. Debreczen szab. kir. város Tanácsától.

Hirdetés.

A Pac- és Haláp erdőségeken gyakorolható makkoltatás tárgyában.

A város tulajdonát képező Pac- és Haláp erdőségeken termelt makknak értékesítése rendeltetvén el, értesítettik a jószágértékesítő gazdaközönség, hogy sertéseit és juhait, — két darab juhot és két darab idei malacot véve egy számos darabnak — darabonként egy korona makkoltatási díjnak előleges lefizetése mellett, ezen erdőségekre behajthatja és ott az előírt feltételek mellett 1908. évi március hó első napjáig járathatja.

Jelentkezni lehet a mezőrendőr kapitányságnál, ahol a makkoltatási díj befizetendő.

Figyelmeztetnek az illető kaszáló birtokosok, hogy a díjakat úgy sertéseik, mint juhaik után ők ó kötelesek megfizetni, különben, ha jószágaik kaszálási területén kívül találtatnak, mezőrendőri kihágási miatt felelősségre vonatni és büntettetni fognak.

Kelt Debreczen szab. kir. város Tanácsának 1907. évi október hó 14. napján tartott üléséből.

Városi Tanács.